

Tuba Metin

Kütahya Health Sciences University, tuba.dogru@ksbu.edu.tr,

Kütahya-Türkiye

Özlem Uğur

Dokuz Eylül University, ozlem.ugur@deu.edu.tr, İzmir-Türkiye

DOI	http://dx.doi.org/10.12739/NWSA.2025.20.3.1B0127	
ORCID ID	0000-0001-5052-0141	0000-0002-1020-9962
Corresponding Author	Tuba Metin	

HEMŞİRELİK VE YAŞLI BAKIM BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN KANSER HASTALARINA YÖNELİK BİLGİ VE TUTUMLARI VE BU DEĞİŞKENLERİ YORDAYAN FAKTÖRLERİN İNCELENMESİ

ÖZ

Hemşirelik ve yaşlı bakım bölümlerinde eğitim gören öğrenciler, geleceğin sağlık bakım ekiplerinin günümüzdeki temsilcileridir. Sağlık profesyonellerinin bilgi ve tutumlarının kanserli hastalara verilen bakımın kalitesi ile ilişkili olduğu düşünülmektedir. Bu çalışmada, hemşirelik ve yaşlı bakım bölümü öğrencilerinin kanser hastalarına yönelik bilgi ve tutumları ve bu değişkenleri yordayan faktörlerin incelenmesi amaçlanmaktadır. Çalışma tanımlayıcı ve kesitsel türdedir. Katılımcılar hemşirelik ve yaşlı bakım öğrencilerinden oluşmaktadır. Veri toplamada Kişisel Bilgi Formu, Kanser Bilgi Yükü Ölçeği ve Kansere Yönelik Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizi çoklu linear regresyon yöntemi ile yapılmıştır. Çalışmaya 160 öğrenci katılmıştır. Hemşirelik ve yaşlı bakım öğrencilerinin kanser bilgi yükü puan ortalamaları sırasıyla 18.08±1.2 ve 18.11±1.8, kansere yönelik tutum puan ortalamaları sırasıyla 127.30±4.7 ve 135.90±5.0'dır. Hemşirelik ve yaşlı bakım öğrencilerinin kanser hastalarına yönelik bilgi yükü düzeylerinin birbirine yakın olduğu ve yaşlı bakım öğrencilerinin kansere yönelik tutum düzeylerinin ise daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Bilgi, Hemşirelik Öğrencileri, Tutum, Kanser Hastaları, Yaşlı Bakım Öğrencileri

THE KNOWLEDGE AND ATTITUDES OF NURSING AND ELDERLY CARE STUDENTS TOWARDS CANCER PATIENTS AND THE FACTORS PREDICTING THESE VARIABLES

ABSTRACT

Students studying in nursing and elderly care departments are today's representatives of future health care teams. The knowledge and attitudes of health professionals are thought to be related to the quality of care given to patients with cancer. This study aims to examine the knowledge and attitudes of nursing and elderly care students towards cancer patients and the factors predicting these variables. The study is descriptive and cross-sectional. Participants consisted of nursing and elderly care students. Personal Information Form, Cancer Information Burden Scale and Attitude Towards Cancer Scale were used for data collection. Data were analyzed by multiple linear regression method. 160 students participated in the study. The mean cancer knowledge burden scores of nursing and elderly care students were 18.08±1.2 and 18.11±1.8, respectively, and the mean cancer attitude scores were 127.30±4.7 and 135.90±5.0, respectively. It was determined that the knowledge burden levels of nursing and elderly care students towards cancer patients were close to each other and the attitude levels of elderly care students towards cancer were higher.

Keywords: Attitude, Cancer patients, Elderly Care Students, Knowledge, Nursing students

How to Cite:

Metin, T. ve Uğur, Ö., (2025). Hemşirelik ve yaşlı bakım bölümü öğrencilerinin kanser hastalarına yönelik bilgi ve tutumları ve bu değişkenleri yordayan faktörlerin incelenmesi. Medical Sciences, 20(3):1-10, DOI: 10.12739/NWSA.2025.20.3.1B0127.

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Kanser, ülkemizde ve dünya çapında önemli bir sağlık sorunudur [1, 2 ve 3]. Uluslararası Kanser Araştırma Ajansı'na göre 2020 yılında kanser nedeni ile 19.2 milyon yeni vaka görülürken, Türkiye'de bu sayının 233.834 olduğu belirlenmiştir [4]. Kanser insidansının artması, tedavi imkânları ve sağ kalım oranlarının iyileşmesi nedeniyle kanser hastalarının bakım gereksinimleri giderek artmaktadır [5, 6 ve 7]. Kanser hastaları fiziksel, sosyal, psikolojik ve manevi yönden bakım gereksinimlerini karşılayacak sağlık personellerine ihtiyaç duyulmaktadır [8 ve 9]. Ortaya çıkan bakım ihtiyaçlarının karşılanabilmesi, ağrı ve semptom yönetimi, bakım hedefleri için hasta tercihlerini belirleme, iletişimi geliştirme ve aile üyelerini bakıma katmada hemşireler ile birlikte diğer sağlık meslek disiplinleri arasında yer alan yaşlı bakım teknikerlerinin öğrencilik döneminden itibaren verilen eğitimler ile kanser hastalarına yönelik bilgi ve tutumlarının geliştirilmesi daha kaliteli bakım sunulması açısından önemli olabilmektedir [10].

Günümüz hemşirelik öğrencileri aynı zamanda geleceğin bakım veren sağlık profesyonelleridir [12]. Yaşlı bakım öğrencileri ise gelecekte bu alandaki sağlık hizmetlerine katkı sağlayacak diğer meslek disiplini arasında yer alacaktır [13]. Bu nedenle her iki meslek grubunun kanserli hastalara yönelik bilgi ve tutumları aynı zamanda verilen bakımın kalitesini etkileyecektir [12]. Fakat yapılan çalışmalarda hemşirelerin ve hemşirelik öğrencilerinin kanserli hastalara yönelik bilgi ve tutum düzeylerinin düşük düzeyde olduğu bulunmuştur [12, 14 ve 15]. Literatürde hemşirelik öğrencilerine yönelik çalışmalarda öğrencilerin kanserli hastalara verilen bakımda semptom yönetimi ve psiko-sosyal bakıma ilişkin bilgi düzeylerinin düşük olduğu, fakat yaşam sonu bakıma ilişkin tutum düzeylerinin yüksek olduğu sonuçlarına varılmıştır [16, 17 ve 18].

Bu çalışmada, hemşirelik ve yaşlı bakım bölümü öğrencilerinin kanser hastalarına yönelik bilgi ve tutumları ve bu değişkenleri yordayan faktörlerin incelenmesi amaçlanmaktadır.

Araştırmanın soruları aşağıda yer almaktadır;

- Hemşirelik ve yaşlı bakım öğrencilerinin kanser hastalarına yönelik bilgi düzeyleri nedir?
- Hemşirelik ve yaşlı bakım öğrencilerinin kanser hastalarına yönelik tutumları ne düzeydedir?
- Hemşirelik ve yaşlı bakım öğrencilerinin kanser hastalarına yönelik bilgi düzeylerinde fark var mıdır?
- Hemşirelik ve yaşlı bakım öğrencilerinin kanser hastalarına yönelik tutum düzeylerinde fark var mıdır?
- Hemşirelik ve yaşlı bakım öğrencilerinin tanımlayıcı bilgileri, kansere yönelik bilgi ve tutum düzeylerinin birer yordayıcısı mıdır?

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

Ülkemizde yapılan çalışmalarda öğrencilerin kanserli hastaya bakım verirken üzüntü, yetersizlik ve çaresizlik duygularını yaşadığı saptanmıştır [19, 20 ve 21]. Dünyada ve ülkemizde kanserli hastalara yönelik bilgi ve tutum düzeyleri ile ilgili yapılan çalışmaların çoğunlukla hemşirelere ve hemşirelik bölümü öğrencilerine yapıldığı yaşlı bakım öğrencilerine yönelik çalışmaların kısıtlı olduğu görülmektedir [16, 22, 23, 24 ve 25]. Fakat yaşlı bakım öğrencileri kendi mesleklerini icra ettiklerinde yaşlı kanser hastaları ile çalışacak olmaları nedeniyle bu bölümden mezun olacak öğrencilerin de bilgi ve tutum düzeylerinin değerlendirilmesi son derece önemlidir [26

ve 27]. Fakat literatür incelendiğinde yaşlı bakım öğrencilerinin kanser hastalarına ilişkin bilgi ve tutumlarının incelendiği, kanser hastalarına yönelik bilgi ve tutumlarının hemşirelik bölümü öğrencileri ile kıyaslayan bir çalışmanın olmadığı görülmektedir.

Önemli Noktalar (Highlights):

- Hemşirelik ve yaşlı bakım öğrencilerinin kanser bilgi yükü düzeyleri arasında anlamlı fark bulunmamıştır.
- Yaşlı bakım öğrencilerinin kansere yönelik tutum düzeyleri hemşirelik öğrencilerinden anlamlı olarak daha yüksektir.
- Cinsiyet, kanserle ilgili deneyimler ve kanser hakkında konuşma sıklığı, bilgi ve tutum düzeylerini yordayan önemli faktörlerdir.

3. MATERYAL VE METOT (MATERIALS AND METHODS)

3.1. Araştırmanın Tipi (Type of Research)

Araştırma tanımlayıcı ve kesitsel olarak tasarlanmıştır.

3.2. Araştırmanın Yapıldığı Yer (Location of the Research)

Araştırma Türkiye’de yer alan bir üniversitede yapılmıştır.

**3.3. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi
(Research Population and Sample)**

Bu araştırmanın evrenini ülkemizdeki bir üniversitenin hemşirelik ve yaşlı bakım bölümünün 2. sınıfında yer alan öğrenciler oluşturmuştur. Araştırmanın evrenini toplamda 182 öğrenci oluşturmaktadır. Hemşirelik öğrencilerinin toplam sayısı 123 iken, yaşlı bakım öğrencilerinin toplam sayısı 59’dur. Örneklem, referans alınan çalışmanın bulguları kullanılarak G-Power 3.1 yazılımı ile hesaplanmıştır [28]. %95 Güven aralığı, 0.61 etki büyüklüğü, .050 anlamlılık düzeyine göre örneklem sayısı 140 olarak hesaplanmıştır. Çalışmamıza gönüllü olan 160 öğrenci (Hemşirelik:80; Yaşlı bakım:80) dahil edilmiştir. Örneklem dahil edilme kriterleri, hemşirelik veya yaşlı bakım öğrencisi olma, Türkçe konuşma ve anlama, internet erişimi olma ve araştırmaya katılmaya istekli olma şeklinde belirlenmiştir. 2. Sınıfı tekrar alan öğrenciler örneklemden çıkarılmıştır [12, 29 ve 30]. Hemşirelik öğrencileri İç Hastalıkları Hemşireliği dersi içerisinde, yaşlı bakım öğrencileri ise Palyatif Bakım ve Yaşam Sonu Bakım dersi içerisinde kanser hastalarına yönelik bilgi almakta, fakat her iki bölümünde doğrudan kanser hastalığına yönelik bir dersleri bulunmamaktadır.

3.4. Veri Toplama Araçları (Data Collection Tools)

Veriler çevrimiçi anket yöntemi aracılığı ile 1 Haziran- 30 Kasım 2021 tarihleri arasında toplanmıştır. Veri toplamada katılımcılara araştırmanın amacı hakkında bilgi verilmiş, çalışmaya katılmayı kabul edenlere çalışmanın çevrimiçi anket linki gönderilmiştir. Katılımcılardan çevrimiçi anket linki ile Kişisel Bilgi Formu, Kanser Bilgi Yükü Ölçeği ve Kansere Yönelik Tutum Ölçeği sorularını yanıtlaması istenilmiştir. Kişisel bilgi formu, araştırmacılar tarafından literatür bilgileri taranarak hazırlanmıştır [12, 29, 30 ve 31]. Formda öğrencilerin sosyo-demografik bilgileri ve kansere ilişkin daha önceki deneyimleri sorgulanmaktadır. Kanser Bilgi Yükü Ölçeği, Jensen ve arkadaşları tarafından 2014 yılında geliştirilmiş, Türkçe geçerliği ve güvenilirliği İnci ve arkadaşları tarafından 2019 yılında yapılmıştır [32]. Kanser hastalığına yönelik kişilerin bilgi yükünü değerlendirmektedir. 8 maddeden oluşan ölçek, 4’lü likert tipindedir. ‘Kesinlikle Katılmıyorum’ 1 puan, ‘Kesinlikle katılıyorum’ 4 puan şeklinde değerlendirilir ve ölçekten toplamda en az 8, en fazla 32 puan alınabilmektedir. Ölçekten alınan puan arttıkça bilgi yükü de

artmaktadır. Ölçeğin Türkçe versiyonunda Cronbach alfa değeri 0.77 olarak bulunmuştur. Bu çalışmada Cronbach alfa değeri 0.71'dur.

Kansere Yönelik Tutum Ölçeği (KYTÖ), Tichenor ve Rundall tarafından 1977 yılında geliştirilmiş olan ölçeğin Türkçe geçerlik ve güvenilirliği Kaçer-Daban ve arkadaşları tarafından 2014 yılında yapılmıştır [33]. Toplamda 30 maddeden oluşan ölçek, 6'lı Likert tipindedir. Ölçekte her bir madde -3, -2, -1, 1, 2 ve 3 şeklinde puanlanmaktadır. Ölçekten alınan toplam puan ortalaması hesaplanırken +90 eklenmektedir. Ölçeğin toplam puanı 0-180 arasındadır. Ölçekten alınan yüksek puanlar olumlu tutumu göstermektedir. Ölçeğin Türkçe versiyonunda Cronbach alfa katsayısı 0.68'dir. Bu çalışmada Cronbach alfa değeri 0.73'dur.

3.5. Verilerin Değerlendirilmesi (Data Analysis)

Veriler SPSS 25.0 programına aktarılarak istatistiksel analizi yapılmıştır. Çalışmaya katılan öğrencilerin kişisel bilgi formuna verdikleri yanıtların tanımlayıcı istatistikleri için sayı, yüzde, ortalama ve standart sapma kullanılmıştır. Veriler Skewnes-Kurtosis (-1.5 ile 1.5 arasında) ve Kolmogrov-Simirnov ($p>0.050$) testlerine göre normal dağılım göstermiştir. Bağımsız değişkenlerin istatistiksel olarak değerlendirilmesinde bağımsız örneklem t testi kullanılmıştır. Yaşlı bakım öğrencilerinin kanser bilgi yükü ve kansere yönelik tutum düzeyleri ile istatistiksel olarak anlamlı çıkan tanımlayıcı özelliklerin yordamasını değerlendirmek için çoklu linear regresyon analizi yapılmıştır. Hemşirelik öğrencilerinin kansere yönelik tutum düzeyleri ve anlamlılık gösteren tanımlayıcı özelliklerin yordamasını değerlendirmek amacıyla çoklu linear regresyon analizi yapılmıştır. Anlamlılık düzeyi $p<0.050$ kabul edilmiştir.

4. BULGULAR (RESULTS)

4.1. Hemşirelik ve Yaşlı Bakım Öğrencilerini Tanımlayıcı Özellikler (Descriptive Characteristics of Nursing and Elderly Care Students)

Çalışmaya toplamda 160 öğrenci (hemşirelik öğrencileri $n=80$; yaşlı bakım öğrencileri $n=80$) katılmıştır. Anketleri yanıtlama oranı %98'dir. Kişisel bilgi formuna göre, hemşirelik ve yaşlı bakım öğrencilerinin yaş ortalaması sırasıyla 21.3 ± 2.35 ve 20.31 ± 1.07 'dir. Hemşirelik öğrencilerinin %85'inin ($n=68$) cinsiyeti kadınlardan oluşmaktadır. Yaşlı bakım öğrencilerinde %82.5'inin ($n=66$) cinsiyetinin kadın olduğu hesaplanmıştır. Hemşirelik öğrencilerinin %23.8'inin ($n=19$) kanser hastası olan bir aile üyesi olduğu, %45'inin ($n=36$) kanser hakkında konuşma sıklığının 'Biraz' olduğu; yaşlı bakım öğrencilerinin ise %20'sinin ($n=16$) kanser hastası olan bir aile üyesi olduğu, %50'sinin ($n=40$) kanser hakkında konuşma sıklığının 'Az' olduğu saptanmıştır (Tablo 1).

4.2. Hemşirelik ve Yaşlı Bakım Öğrencilerinin Kanser Bilgi Yükü ve Kansere Yönelik Tutum Düzeyleri (Cancer Knowledge Load and Attitude Levels Toward Cancer Among Nursing and Geriatric Care Students)

Hemşirelik ve yaşlı bakım öğrencilerinin kanser bilgi yükü puan ortalamaları sırasıyla 18.08 ± 1.2 ve 18.11 ± 1.8 'dir. Bağımsız örneklem t testi analizine göre, yaşlı bakım ve hemşirelik öğrencilerinin kanser bilgi yükü düzeyleri arasında ($t=0.369$; $p=0.713$) anlamlı bir fark bulunmamıştır. Hemşirelik ve yaşlı bakım öğrencilerinin kansere yönelik tutum düzeylerinin puan ortalamaları sırasıyla 127.30 ± 4.7 ve 135.90 ± 5.0 'dir. Hemşirelik ve yaşlı bakım öğrencilerinin kansere yönelik tutum düzeyleri arasında anlamlı bir fark olduğu ($t=2.513$; $p=0.013$) ve yaşlı bakım öğrencilerinin tutum puanı ortalamalarının hemşirelik

öğrencilerine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulunmuştur (Tablo 2).

4.3. Hemşirelik ve Yaşlı Bakım Öğrencilerinin Kansere Yönelik Tutum Düzeylerini Etkileyen Faktörler (Factors Affecting Cancer Knowledge and Attitudes Toward Cancer Among Nursing and Geriatric Care Students)

Yaşlı bakım öğrencilerinin tanımlayıcı özellikleri ile kanser bilgi yükü düzeyleri arasında yapılan Pearson korelasyon, bağımsız t testi ve tek yönlü ANOVA analizlerinde yaş ($r=-0.23$, $p=0.037$), cinsiyet ($t=2.260$, $p=0.039$), daha önce kanser hastalığı olan bir yakınına bakım verme ($t=-2.488$, $p=0.015$) ve kanser hakkında konuşma sıklığı ($F=3.715$, $p=0.029$) değişkenlerinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır. Buna göre yaş ortalaması azalan, kadın cinsiyetinde olan, daha önce kanser hastalığı olan bir yakınına bakım vermemiş ve kanser hakkında konuşma sıklığı biraz olan öğrencilerin bilgi yükü düzeyleri düşük çıkmıştır. Diğer değişkenler yönünden incelendiğinde yaşlı bakım öğrencilerinin bilgi düzeylerini anlamlı yönde etkileyen bir değişken bulunmamıştır. Yaşlı bakım öğrencilerinin anlamlı çıkan tanımlayıcı özelliklerinin bilgi yükü üzerindeki yordayıcılığını değerlendirmek için yapılan çoklu doğrusal regresyon analizinde, bağımsız değişkenlerin yaşlı bakım öğrencilerinin bilgi yükü düzeylerinin toplam varyansının %28.2'sini açıkladığı bulunmuştur (Adjusted $R^2=0.282$). Buna göre yaşlı bakım öğrencilerinin bilgi düzeylerini kadın olma ($\beta=1.386$; $p=0.003$), daha önce kanser hastalığı olan bir yakınına bakım vermemiş olma ($\beta=1.204$; $p=0.020$) ve kanser hakkında konuşma sıklığı biraz olma ($\beta=0.948$; $p=0.009$) değişkenlerinin olumlu yönde istatistiksel olarak anlamlı yordadığı, yaş değişkeninin ($\beta=-0.316$; $p=0.056$) yaşlı bakım öğrencilerinin bilgi yükünü yordamadığı bulunmuştur (Tablo 3).

Yaşlı bakım öğrencilerinin tanımlayıcı özellikleri ile kansere yönelik tutum düzeyleri arasında yapılan bağımsız t testi ve tek yönlü ANOVA analizlerinde cinsiyet ($t=2.905$, $p=0.005$), kanser hakkında daha fazla bilgi almayı isteme ($F=3.959$, $p=0.023$) ve gelecekte kanserli hastalara bakım vermeyi isteme ($F=3.484$, $p=0.036$) değişkenlerinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur. Buna göre kadın cinsiyetinde olan, kanser hakkında çok daha fazla bilgi almayı ve gelecekte kanserli hastalara bakım vermeyi isteyen yaşlı bakım öğrencilerinin kansere yönelik tutum düzeyleri istatistiksel olarak yüksek bulunmuştur. Diğer değişkenler yönünden incelendiğinde yaşlı bakım öğrencilerinin kansere yönelik tutum düzeylerini anlamlı yönde etkileyen bir değişken bulunmamıştır. Yaşlı bakım öğrencilerinin anlamlı çıkan tanımlayıcı özelliklerinin kansere yönelik tutum düzeyleri üzerindeki yordayıcılığını değerlendirmek için yapılan çoklu doğrusal regresyon analizinde, bağımsız değişkenlerin yaşlı bakım öğrencilerinin tutum düzeylerinin toplam varyansının %12'sini açıkladığı bulunmuştur (Adjusted $R^2=0.120$). Buna göre kadın olma değişkeninin ($\beta=3.390$; $p=0.024$) yaşlı bakım öğrencilerinin tutum düzeyini olumlu yönde yordadığı, kanser hakkında daha çok bilgi almayı isteme ($\beta=0.762$; $p=0.530$) ve gelecekte kanserli hastalara bakım vermeyi isteme ($\beta=1.057$; $p=0.393$) değişkenlerinin yaşlı bakım öğrencilerinin kansere yönelik tutum düzeylerini yordamadığı bulunmuştur (Tablo 4).

Hemşirelik öğrencilerinin tanımlayıcı özellikleri ile kanser bilgi yükü düzeyleri arasında yapılan Pearson korelasyon, bağımsız t testi ve tek yönlü ANOVA analizlerinde istatistiksel olarak anlamlı yönde etkileyen bir değişken bulunmamıştır. Hemşirelik öğrencilerinin tanımlayıcı özellikleri ile kansere yönelik tutum düzeyleri arasında yapılan tek yönlü ANOVA analizlerinde kanser hakkında konuşma sıklığı çok olan ($F=3.151$, $p=0.048$) ve kanserli hastalara bakım vermeyi isteyenlerin ($F=3.134$, $p=0.049$) kansere yönelik tutum düzeyleri istatistiksel olarak

yüksek bulunmuştur. Hemşirelik öğrencilerinin anlamlı çıkan tanımlayıcı özelliklerinin kansere yönelik tutum düzeyleri üzerindeki yordayıcılığını değerlendirmek için yapılan çoklu doğrusal regresyon analizinde, bağımsız değişkenlerin hemşirelik öğrencilerinin tutum düzeylerinin toplam varyansının %4.9'unu açıkladığı bulunmuştur (Adjusted R²=0.049). Buna göre kanser hakkında konuşma sıklığının çok fazla olması ($\beta=3.833$; $p=0.022$) değişkeninin hemşirelik öğrencilerinin kansere yönelik tutum düzeylerini olumlu yönde anlamlı yordadığı, kanserli hastalara bakım vermeyi isteme ($\beta=0.382$; $p=0.764$) değişkeninin ise istatistiksel olarak anlamlı yordamadığı belirlenmiştir (Tablo 5). Diğer değişkenler yönünden incelendiğinde hemşirelik öğrencilerinin kansere yönelik tutum düzeylerini anlamlı yönde etkileyen bir değişken bulunmamıştır.

Tablo 1. Yaşlı bakım ve hemşirelik öğrencilerini tanımlayıcı istatistikler

(Table 1. Descriptive statistics for elderly care and nursing students)

Değişkenler	HÖ* (n=80)		YBÖ** (n=80)	
	n	%	n	%
Yaş (Ort±SS)	(21.03±2.35)		(20.31±1.07)	
Cinsiyet				
Kadın	68	85	66	82.5
Erkek	12	15	14	17.5
Çalışma Durumu				
Evet	6	7.5	9	11.3
Hayır	74	92.5	71	88.8
Kanser hakkında daha fazla bilgi almayı isteme				
Az	14	17.5	10	12.5
Biraz	29	36.3	29	36.3
Çok	37	46.3	41	51.2
Daha önce kanser hastalığı olan bir yakınına bakım verme				
Evet	4	5	11	13.8
Hayır	76	95	69	86.3
Kanser hastalığı olan aile üyesi varlığı				
Evet	19	23.8	16	20
Hayır	61	76.3	64	80
Kanser hakkında hangi sıklıkta konuşma durumu				
Az	35	43.8	40	50
Biraz	36	45	33	41.3
Çok	9	11.3	7	8.8
Gelecekte kanserli hastalara bakım vermeyi isteme durumu				
Evet	17	21.25	47	58.8
Belki	47	58.75	23	28.7
Hayır	16	20	10	12.5

*HÖ: Hemşirelik Öğrencileri **YBÖ: Yaşlı Bakım Öğrencileri

Tablo 2. Hemşirelik ve yaşlı bakım öğrencilerinin bilgi ve tutum düzeyleri

(Table 2. Knowledge and attitude levels of nursing and elderly care students)

	HÖ (n=80)	YBÖ (n=80)	Test Değeri (p)
	Ort±SS	Ort±SS	
Kanser Bilgi Yüğü (Ort±SS)	18.08±1.2	18.11±1.8	t*=0.369, p=0.713
Kansere Yönelik Tutum Ölçeği (Ort±SS)	127.30±4.7	135.90±5.0	t=2.513, p=0.013

HÖ:Hemşirelik Öğrencileri YBÖ:Yaşlı Bakım Öğrencileri *t:bağımsız t testi
Ort ± SS: Ortalama ve Standart Sapma Değerleri p<0.050

Tablo 3. Yaşlı bakım öğrencilerinin kanser bilgi yükü düzeylerini etkileyen faktörlerin çoklu doğrusal regresyonu
(Table 3. Multiple linear regression of factors affecting cancer knowledge levels among elderly care students)

Bağımsız Değişken	β	S.H.	Beta	R	Adjusted R ²	T	p*
Sabit	49.127	3.423				t=14.353	P=0<0.001
Yaş	-0.316	0.163	-.191			t=-1.939	p=0.056
Cinsiyet (K)	1.386	0.454	0.299			t=3.049	p=0.003
Daha Önce Kanser Hastalığı Olan Bir Yakınına Bakım Verme (Hayır)	1.204	0.505	0.235			t=2.386	p=0.020
Kanser hakkında hangi sıklıkla konuşma durumu (Biraz)	0.948	0.351	0.265	0.531	0.282	t=2700	p=0.009
F=7.356, Model p=0<0.001, Durbin Watson=1.805							
Bağımlı Değişken=Yaşlı Bakım Öğrencilerinin Kanser Bilgi Yükü Düzeyi 'Cinsiyet' (Kadın=1, Erkek=0) "Daha Önce Kanser Hastalığı Olan Yakınına Bakım Verme" (Evet=0, Hayır=1) "Kanser hakkında hangi sıklıkla konuşma durumu-Biraz" (Az=0, Biraz=1, Çok=0) kukla değişken olarak alınmıştır *p<0.050 S.H.:Standart Hata							

Tablo 4. Yaşlı bakım öğrencilerinin kansere yönelik tutum düzeylerini etkileyen faktörlerin çoklu doğrusal regresyonu
(Table 4. Multiple linear regression of factors affecting the attitude levels of geriatric care students toward cancer)

Bağımsız Değişken	β	S.H.	Beta	R	Adjusted R ²	T	p*
Sabit	26.392	1.313				t=20.099	p=<0.001
Cinsiyet (K)	3.390	1.477	0.261			t=2.295	p=0.024
Kanser hakkında daha fazla bilgi almayı isteme (Çok)	0.762	1.208	0.077			t=0.631	p=0.530
Gelecekte kanserli Hastalara Bakım Vermeyi İsteme (Evet)	1.057	1.229	0.106	0.346	0.120	t=0.859	p=0.393
F=3.438 Model p=0.021 Durbin Watson=1.544							
Bağımlı Değişken=Yaşlı bakım öğrencilerinin kansere yönelik tutum düzeyi 'Cinsiyet' (Kadın=1, Erkek=0) "Kanser hakkında daha fazla bilgi almayı isteme-Çok" (Az=0, Biraz=0, Çok=1), "Gelecekte Kanserli Hastalara Bakım Vermeyi İsteme-Evet" (Evet=1, Belki=0, Hayır=0) kukla değişken olarak alınmıştır. *p<0.050 S.H.:Standart Hata							

Tablo 5. Hemşirelik öğrencilerinin kansere yönelik tutum düzeylerini etkileyen faktörlerin çoklu doğrusal regresyonu
(Table 5. Multiple linear regression of factors affecting nursing students' attitudes toward cancer)

Bağımsız Değişken	β	S.H.	Beta	R	Adjusted R ²	T	p*
Sabit	27.775	0.587				t=47.291	p=<0.001
Kanser hakkında hangi sıklıkta konuşma durumu (Çok)	3.833	1.642	0.261			t=2.334	p=0.022
Gelecekte kanserli Hastalara Bakım Vermeyi İsteme (Evet)	0.382	1.268	0.034	0.279	0.049	t=0.301	p=0.764
F=3.035 Model p=0.049 Durbin Watson=2.149							
Bağımlı Değişken=Hemşirelik öğrencilerinin kansere yönelik tutum düzeyi "Kanser hakkında hangi sıklıkta konuşma durumu-Çok" (Az=0, Biraz=0, Çok=1) "Gelecekte Kanserli Hastalara Bakım Vermeyi İsteme-Evet" (Evet=1, Belki=0, Hayır=0) kukla değişken olarak alınmıştır p<0.050 S.H.:Standart Hata							

5. TARTIŞMA (DISCUSSION)

Günümüzde kanser hastaları için bakımın önemi giderek artmakta, hastaların bakım fonksiyonlarını yerine getirebilecek yeterli düzeye sahip hemşire ve yaşlı bakım profesyonellerine ihtiyaç duyulmaktadır [9

ve 11]. Çalışmamıza katılan öğrencilerin kanser hastalarına yönelik bilgi yükü düzeyleri iki grup için yeterli, tutum düzeylerinin yaşlı bakım öğrencileri için yüksek olduğu bulunmuştur.

Çalışmamızda hemşirelik ve yaşlı bakım öğrencilerinin kanser hastalarına yönelik bilgi yükü düzeyleri düşük bulunmuştur. Hemşirelik ve yaşlı bakım öğrencilerinin kanser hastalarına yönelik bilgi yükü düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır. Literatür incelendiğinde çalışmamızdan farklı olarak hemşirelik öğrencilerinin kanser hastalarına yönelik bilgilerinin yetersiz olduğu ve kanser hastalarının bakımına yönelik eğitime ihtiyaç duydukları belirtilmiştir [12, 16 ve 18]. Çalışmamıza katılan yaşlı bakım ve hemşirelik öğrencilerinin kanserli hastaların bakımlarının ele alındığı teorik ve uygulama derslerini alması bilgi yükü düzeylerinin yeterli olmasının nedeni olabilir. Ülkemizde ve dünyada kanserli hastaların bakımına yönelik yapılandırılmış ve uygulamalı verilen derslerin öğrencilerin bilgilerini arttırmada etkili olabileceğini destekleyen literatür çalışmaları bulunmaktadır [12, 16, 20 ve 22].

Çalışmamızda hemşirelik ve yaşlı bakım öğrencilerinin kansere yönelik tutum düzeyleri arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur. Yaşlı bakım öğrencilerinin kansere yönelik tutum düzeylerinin hemşirelik öğrencilerine göre daha yüksek olduğu ve her iki grupta yer alan öğrencilerin kanser hastalarına yönelik olumlu tutuma sahip olduğu saptanmıştır. Çalışma bulgularımız hemşirelik öğrencilerine yönelik yapılmış literatür çalışmaları ile benzerlik göstermektedir [12, 16 ve 34]. Yaşlı bakım öğrencilerinin tutum düzeylerini karşılaştırabileceğimiz bir literatür çalışmasına rastlanılmamıştır. Yaşlı bakım öğrencilerine yönelik elde ettiğimiz çalışma bulgularımız bu yönü ile önemli olabilir. Yaşlı bakım öğrencilerinin tutumlarının hemşirelik öğrencilere göre daha yüksek olması, müfredatlarında yaşlı kanserli hastalar ve palyatif bakım alan kanserli hastalara yönelik derslerin çoğunlukta olmasından ve kanserli hastaların yoğun olduğu palyatif bakım kliniklerinde uygulama dersleri almalarından kaynaklandığı düşünülmüştür.

Çalışmamızda yaşlı bakım öğrencilerinin kansere ilişkin bilgi yükü düzeylerini etkileyen cinsiyet, daha önce kanser hastalığı olan bir yakınına bakım vermemiş olma ve kanser hakkında konuşma sıklığı değişkenlerinin modelin %28.2 oranda açıkladığı, modelde yer alan yaş değişkeninin ise öğrencilerin bilgi düzeylerini yordamadığı saptanmıştır. Literatürde yaşlı bakım öğrenci gruplarının bilgi yükünü yordayan değişkenlerin incelendiği bir çalışmaya ulaşılamamıştır. Çalışmamızın yaşlı bakım öğrenci grubunda yaş ortalamalarının birbirine yakın olması ve örneklem sayısının az olması nedeniyle yaş değişkeni bilgi yükü düzeylerini yordamamış olabilir. Yaşlı bakım öğrencilerinin kadın örneklem sayısının erkek katılımcı sayısına göre fazla olması cinsiyet değişkeninin bilgi yükü üzerinde yordayıcı olmuş olabilir. Çalışmamızda daha önce kanser hastalığı olan bir yakınına bakım vermemiş olanların sayısının fazla olması ve bu öğrencilerin teorik ders dışında klinik uygulamalarında kanserli hastaları tanıma imkanına sahip olmaları nedeniyle, daha önce kanser hastalığı olan bir yakınına bakım vermemiş olma değişkeni bilgi yükü üzerinde yordayıcı olmuş olabilir.

Yaşlı bakım öğrencilerinde kadın olma değişkeninin dahil olduğu model öğrencilerin kansere yönelik tutum düzeylerini %12 oranında açıklarken modelde yer alan kanser hakkında daha çok bilgi almayı isteme ve gelecekte kanserli hastalara bakım vermeyi isteme değişkenlerinin yaşlı bakım öğrencilerinin tutum düzeylerini yordamadığı bulunmuştur. Ülkemizde tıp fakültesi öğrencilerine yapılan bir çalışmada Onkoloji eğitiminin öğrencilere kanser ve ilişkili konuları anlamada fayda sağladığı, ancak öğrencilerin korku, kaygı gibi duygularında azalmaya yeterince katkı sağlamadığı vurgulanmıştır [35]. Araştırma bulgumuzu

doğrudan destekleyen literatür bilgisine rastlanılmamıştır. Çalışmamızda kadın öğrenci sayısının fazla olması nedeniyle tutum düzeyleri üzerinde yordayıcı olmuş olabilir. Çalışmamızdaki kanser hakkında biraz bilgi almak isteyen öğrenciler klinik uygulamalarında kanser hastaları ile çok sık karşılaşmakla birlikte kanser hastalarında gelişen fiziksel ve psikolojik semptomlarını yakından gözlemlemiş olabilir, bu nedenle tutum düzeylerini yordamamış olabilir.

Çalışmamızda hemşirelik öğrencilerine ait tüm değişkenlerin kanser hastalarına yönelik bilgi yükü düzeylerini yordamadığı bulunmuştur. Literatür çalışmaları incelendiğinde çalışmamızdan farklı şekilde yaş, cinsiyet değişkenlerinin hemşirelik öğrencilerin kanser hastalarına yönelik bilgi düzeylerini anlamlı etkilediği görülmektedir [12, 16 ve 36]. Çalışmamızda hemşirelik öğrencilerinin yaş gruplarında bilgi düzeylerinin benzer olması, erkek katılımcı sayısının az olması nedeniyle bilgi yükü düzeyleri anlamlı etkilenmemiş olabilir.

Çalışmamızda hemşirelik öğrencilerinin kansere ilişkin tutum düzeylerini etkileyen kanser hakkında çok sık konuşma değişkeninin modeli %4.9 oranda açıkladığı, modelde yer alan gelecekte kanserli hastalara bakım vermeyi isteme değişkeninin ise öğrencilerin tutum düzeylerini yordamadığı saptanmıştır. Çalışmamıza katılan öğrencilerin kanser hakkında daha sık konuşabilmesi, kanser hastaları ile daha rahat etkileşim kurmalarını sağlamış olabilir, bu durumun öğrencilerin tutumlarını iyi yönde etkilediği düşünülebilir. Literatürde de çalışma bulgumuzla benzer şekilde cinsiyet ve kanser hakkında konuşma eğilimlerinin öğrencilerin tutum düzeyleri üzerinde etkili olduğu vurgulanmaktadır [12, 34 ve 37]. Yapılan bir çalışmada hemşirelik öğrencilerinin %19.8'inin kanserli hastalara bakım verilen kliniklerde çalışmak istediği, kanserli hastalara bakım verilen kliniklerde çalışmak isteyen öğrencilerin kanserli hastalara yönelik olumlu tutuma sahip oldukları belirlenmiştir [12]. Çalışma bulgumuzun literatürden farklı olmasının nedeni gelecekte kanser hastalarına bakım vermeyi isteyen katılımcı sayısının az olmasından kaynaklanmış olabilir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER (CONCLUSION AND RECOMMENDATIONS)

Sonuç olarak çalışmamız hemşirelik ve yaşlı bakım öğrencilerinin kanser hastalarına yönelik bilgi yükü düzeylerinin birbirine yakın olduğu, yaşlı bakım öğrencilerinin kanser hastalarına yönelik olumlu tutumlarının hemşirelik öğrencilerine göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Hemşirelik öğrencilerinin kanser hastalarına yönelik bilgi yükü düzeyleri düşük olmasına rağmen tutumlarının asgari düzeyde olduğu görülmektedir. Literatürde hemşirelik ve yaşlı bakım öğrencilerinin kanser hastalarına yönelik farkındalıklarını inceleyen çalışmalar sınırlıdır. Çalışmamız geleceğin sağlık profesyonellerinden olan hemşirelik ve yaşlı bakım öğrencilerinin kanser hastalarına yönelik bilgi ve tutumlarına dair karşılaştırmalı veriler sunarak literatüre katkı sağlamaktadır. Kanser hastalarında bakımın kalitesini arttırabilmek için hemşirelerin ve yaşlı bakım personellerinin bilgi ve tutumlarının öğrencilikten itibaren geliştirilmesi gerekmektedir. Bu nedenle çalışmamızın örneklemini oluşturan okul kapsamında hemşirelik öğrencilerinin lisans müfredatlarına kanser hastalarına yönelik bağımsız bir ders eklenmesi ve kanser hastalarının yoğun olduğu kliniklerinde uygulama imkânlarının arttırılması gelecekte bu alanlarda bakım verecek öğrenciler için kritik bir öneme sahiptir.

ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI (LIMITATIONS OF THE RESEARCH)

Çalışmamızda bazı kısıtlılıklar bulunmaktadır. Verilerin çevrimiçi anket linki ile toplanması çalışmadaki kısıtlılıklar arasındadır. Çalışma verilerinin hemşirelik ve yaşlı bakım öğrencilerinin kanserli hastalara yönelik konuların işlendiği ders döneminde toplanması,

öğrencilerin konuya ilişkin bilgi düzeyini etkilemiş olabileceği için çalışmanın bir diğer sınırlılığı olarak kabul edilebilir.

ÇIKAR ÇATIŞMASI (CONFLICT OF INTEREST)

Yazarlar çıkar çatışması bildirmemiştir.

FİNANSAL AÇIKLAMA (FINANCIAL DISCLOSURE)

Yazarlar bu çalışma için herhangi bir mali destek almadığını beyan etmiştir.

ETİK STANDARTLAR BEYANI (DECLARATION OF ETHICAL STANDARDS)

Araştırmaya, Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan (Karar Tarihi: 26.05.2021, Karar No:2021/09-19) onay alındıktan sonra başlanılmıştır. Katılımcılara öncesinde çalışma hakkında bilgi verilmiş ve çalışmayı kabul eden katılımcılara link gönderilmiştir. Katılımcılara sorular, onam sorusuna onay verdikten sonra açılmıştır. Araştırma Helsinki bildirgesi ilkelerine göre yürütülmüştür.

KAYNAKLAR (REFERENCE)

- [1] Hulvat, M.C., (2020). Cancer incidence and trends. *Surgical Clinics of North America*, 100(3):469-481. Doi: 10.1016/j.suc.2020.01.002.
- [2] Riches, J.C. and Voigt, L.P., (2021). Palliative, ethics, and end-of-life care issues in the cancer patient. *Critical Care Clinical*, 37(1):105-115. Doi: 10.1016/j.ccc.2020.08.005.
- [3] Siegel, R.L., Giaquinto, A.N., and Jemal, A., (2024). Cancer statistics, 2024. *CA: A Cancer Journal for Clinicians*, 74(1):12-49. Doi:10.3322/caac.21820.
- [4] World Health Organization, (2020). International agency for research on cancer. *Cancer today*, Erişim Tarihi: 29.05.2020, Erişim Linki: <https://gco.iarc.fr/today/home>.
- [5] Weir, H.K, Henley, S.J., Wingo, P.A., Buchanan, L.N., and White, M.C., (2021). Cancer incidence and survival trends and the need for survivorship care. *Preventing Chronic Disease*, 18: E87. Doi:10.5888/pcd18.210006.
- [6] Tonorezos, E.S., Jacobsen, P.B., Parry, C., and Alfano, C.M., (2024). *Cancer Survivorship Statistics, 2024*. JNCI: Journal of the National Cancer Institute, 116(8):972-983. doi:10.1093/jnci/djae068.
- [7] Jefford, M., Nekhlyudov, L., Smith, A.L., Chan, R., Lai-Kwon, J., and Hart, N.H., (2025). Survivorship care for people affected by advanced or metastatic cancer: Building on the recent Multinational Association of Supportive Care in Cancer-ASCO standards and practice recommendations. *ASCO Educational Book*, 45(3): e47175. Doi:10.1200/EDBK-25-47175.
- [8] Scotté, F., (2023). Supportive care: The "keystone" of modern oncology. *Cancers*, 15(15):3860. Doi:10.3390/cancers15153860.
- [9] Aragon, K.N., (2020). Palliative care in lung cancer. *Clinics in Chest Medicine*, 41(2):281-293. Doi: 10.1016/j.ccm.2019.11.007.
- [10] Hedenstrom, M.L., Sneha, S., Nalla, A., and Wilson, B., (2021). Nursing student perceptions and attitudes toward patients with cancer after education and mentoring: Integrative review. *JMIR Cancer*, 7(3):e27854. Doi:10.2196/27854.
- [11] Donelan, K., Chang, Y., Berrett-Abebe, J., Spetz, J., Auerbach, D.I., Norman, L., and Buerhaus, P.I., (2019). Care management for older adults: The roles of nurses, social workers, and physicians. *Health Affairs*, 38(6):941-949.

- [12] Jiang, Q., Lu, Y., Ying, Y., and Zhao, H., (2019). Attitudes and knowledge of undergraduate nursing students about palliative care: An analysis of influencing factors. *Nurse Education Today*, 80:15-21. Doi: 10.1016/j.nedt.2019.05.040.
- [13] Sönmez, S.E. ve Yıldırım, G.D., (2022). Yaşlı bakımı programı öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumlarının belirlenmesi. *YOBÜ Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 3(2):97-105. Doi:10.58130/yobusbf.1081355.
- [14] Farmani, A.H., Mirhafez, S.R., Kavosi, A., Moghadam, P.A., Jamali, N.A., Mohammadi, G., Vahid, M., Mohammad, R.A., and Movahedi, A., (2019). Dataset on the nurses' knowledge, attitude and practice towards palliative care. *Data Brief*, 22:319-325. Doi: 10.1016/j.dib.2018.11.133.
- [15] Seven, A. and Sert, H., (2020). How the nurses' attitude for dying patients and their knowledge about palliative care? *Bezmialem Science*, 8(3):250-257. Doi: 10.14235/bas.galenos.2020.4076.
- [16] Dimoula, M., Kotronoulas, G., Katsaragakis, S., Christou, M., Sgourou, S., and Patiraki, E., (2019). Undergraduate nursing students' knowledge about palliative care and attitudes towards end-of-life care: A three-cohort, cross-sectional survey. *Nurse Education Today*, 74:7-14. Doi: 10.1016/j.nedt.2018.11.025.
- [17] Berndtsson, I.E.K., Karlsson, M.G., and Rejnö, A.C.U., (2019). Nursing students' attitudes toward care of dying patients: A pre- and post-palliative course study. *Heliyon*, 5(10):e02578. Doi: 10.1016/j.heliyon.2019.e02578.
- [18] Chover-Sierra, E. and Martinez-Sabater, A., (2020). Analysis of Spanish nursing students' knowledge in palliative care: An online survey in five colleges. *Nurse Education in Practice*, 49:102903. Doi: 10.1016/j.nepr.2020.102903.
- [19] Aytur, Ö.T. and Erdem, C., (2023). Intern nurses' experiences and attitudes toward the concept of death while providing care for cancer patients: A descriptive study. *Genel Tıp Dergisi*, 33(6):711-718. Doi:10.54005/geneltip.1287997.
- [20] Cerit, E., Arslan, E.D., Kılıç, A.N., Şimşek, N., (2021). Terminal care and death through the eyes of Turkish nursing students: A qualitative research study. *Medical Records*, 3(3):225-231. Doi:10.37990/medr.897459.
- [21] Köktürk, D.B. and Taş, A.S., (2021). What intern nursing students in Turkey think about death and end-of-life care? A qualitative exploration. *Journal of Religion and Health*, 60(6):4417-4434. Doi:10.1007/s10943-021-01330-6.
- [22] Kırca, K. and Kaş, C., (2022). Examining nursing students' perspectives on cancer through metaphors in Turkey. *Journal of Religion and Health*, 61(2):1451-1468. Doi:10.1007/s10943-022-01529-1.
- [23] Gunathilaka, I.D.C., Walpola, G.Y., and Seneviwickrama, K.L.M.D., (2025). Knowledge and attitudes on cancer pain management among nurses at National Cancer Institute Sri Lanka. *BMC Nursing*, 24:690. Doi:10.1186/s12912-025-03474-2.
- [24] Rubio, L., López-García, M., Gaitán-Arroyo, M.J., Martín-Martín, J., and Santos-Amaya, I., (2020). Palliative care undergraduate education: Do medical and nursing students need more skills in ethical and legal issues? *Medical Hypotheses*, 142:110138. Doi: 10.1016/j.mehy.2020.110138.
- [25] Taheri, H.S.A., Sandanasamy, S., Yıldırım, N., McFarlane, P., and Jaafari, B., (2024). Nursing students' knowledge and related factors towards palliative care: A systematic review. *Journal of*

- Nursing Reports in Clinical Practice, in press.
Doi:10.32598/JNRCP.2405.1104.
- [26] Birinci, E., (2021). Türkiye'deki yaşlı bakımı eğitimi üzerine genel bir değerlendirme. Türkiye Mesleki ve Sosyal Bilimler Dergisi, 5:31-43.
- [27] Kahraman, A., Sevim, S., Saraç, G. ve Çevik Akyıl, R., (2023). Yaşlı bakımı bölümünde okuyan öğrencilerin yaşlılara yönelik tutumlarının belirlenmesi: Kesitsel tanımlayıcı bir çalışma. Hemşirelik Bilimi Dergisi, 6(3):172-178.
Doi: 10.54189/hbd.1360932.
- [28] Rababa, M., Hayajneh, A.A., and Ahmad, M., (2021). Measuring knowledge and attitudes of pain in older adults among culturally diverse nursing students. Collegian, 28(5):580-586.
Doi: 10.1016/j.colegn.2020.10.003.
- [29] Eleke, C., Azuonwu, G., Agu, I.S., Nnorom, R.M., Ogini, A.N., Eleke-Bempong, E., and Uzuma, R.A., (2020). Knowledge of palliative care among professional nurses in south east Nigeria: A needs assessment for continuing education. International Journal of Africa Nursing Sciences, 13:100237.
- [30] Wang, Y., Huang, Y., Zheng, R., Yue, X., and Dong, F., (2023) Intern nursing students' perceived barriers to providing end-of-life care for dying cancer patients in a death taboo cultural context: A qualitative study, Asia-Pacific Journal of Oncology Nursing, 10:100210. Doi:10.1016/j.apjon.2023.100210.
- [31] Zhou, Y., Li, Q., and Zhang, W., (2021). Undergraduate nursing students' knowledge, attitudes and self-efficacy regarding palliative care in China: A descriptive correlational study. Nursing Open, 8(1):343-353. Doi: 10.1002/nop2.635.
- [32] İnci, F.H., Başkale, H. ve Serçekeş Ak, P., (2019). Kanseri bilgi yükü ölçeği'nin Türkçeye uyarlanması, geçerlilik-güvenilirlik çalışması. Çukurova Medical Journal, 44(1):127-135.
Doi: 10.17826/cumj.423997.
- [33] Daban, U., Dedeli, O., and Pakyüz, S., (2015). A methodological study: Validity and reliability of the Turkish version of the attitudes towards cancer scale. British Journal of Medicine and Medical Research, 9(1):1-9. Doi: 10.9734/BJMMR/2015/17667.
- [34] Fristedt, S., Grynne, A., Melin-Johansson, C., Henoeh, I., Lundh Hagelin, C., and Browall, M., (2021). Registered nurses and undergraduate nursing students' attitudes to performing end-of-life care. Nurse Education Today, 98:104772.
- [35] Oktay, E., Levent, M., Gelincik, H., Aktaş, G., Yumuk, F., Koral, L., Arpacı, E., Keser, M., Alkan, A., Karci, E., Karadurmuş, N., Degirmencioglu, S., Turan, M., Uyeturk, U., Cabuk, D., Avci, N., Toprak, O., Ergen, A., Urvay, S., Bayman, E., Petekkaya, E., Nayir, E., Paydaş, S., Yavuzsen, T., Cay Senler, F., Yaren, A., Barutca, S., Şahinler, İ., Ozyilkan, O., and Tanriverdi, O., (2020). Perspective of Turkish medical students on cancer, cancer treatments, palliative care, and oncologists (ARES study): a study of the palliative care working committee of the Turkish Oncology Group (TOG). Journal of Cancer Education, 35(1):69-75. Doi:10.1007/s13187-018-1441-6.
- [36] Yang, Z., Liu, S., Dai, M., and Zhang, H., (2021). Knowledge, attitude and practice of advance care planning among nursing interns: A mixed-methods approach. Nurse Education in Practice, 56: 103183. Doi: 10.1016/j.nepr.2021.103183.
- [37] Ruegg, T.L., Hamash, K., and Burrell, S.A., (2024). Prelicensure nursing students' attitudes toward patients with cancer revisited. Clinical Journal of Oncology Nursing, 28(2):220-226.
Doi:10.1188/24.CJON.220-226.